

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

Дмитрука Михайла Богдановича

«Удосконалення навиків ходи в осіб другого зрілого віку після перенесеного мозкового інсульту засобами фізичної терапії на відновному етапі» на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія

У відповідності до пп. 25–26 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (із змінами), на кафедрі терапії та реабілітації Національного університету фізичного виховання і спорту України 17 жовтня 2024 року Дмитруком Михайлом Богдановичем було проведено публічну презентацію наукових результатів дисертації на тему: «Удосконалення навиків ходи в осіб другого зрілого віку після перенесеного мозкового інсульту засобами фізичної терапії на відновному етапі» та її обговорення (науковий керівник – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент Рокошевська Віра Вікторівна).

За результатами проведення публічної презентації та обговорення дисертації на засіданні кафедри терапії та реабілітації було прийнято рішення надати здобувачу Дмитруку Михайлу Богдановичу позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

ВИСНОВОК

Актуальність теми дисертації. Гостре порушення мозкового кровообігу (ГПМК) є важливою медико-соціальною проблемою. Захворюваність на мозковий інсульт складає 2,5–3 випадки на 1000 населення в рік. Смертність в гострий період інсульту досягає 35 % та 12–15 % до кінця першого року після перенесеного мозкового інсульту. Упродовж п'яти років після мозкового інсульту помирає 44 % пацієнтів.

Постінсультна інвалідизація займає перше місце серед усіх причин інвалідності та складає 3,2 випадки на 10 000 населення. До повноцінної трудової діяльності повертається 20 % осіб, що перенесли інсульт. Одна третина хворих на мозковий інсульт – люди працездатного віку.

За даними Національного реєстра США, 31 % пацієнтів, що перенесли мозковий інсульт, потребують постійного догляду, а 20 % не можуть самостійно ходити. Лише близько 20 % хворих, що вижили, здатні повернутись

до попередньої роботи. Приблизно 55 % хворих на мозковий інсульт не задоволені якістю свого життя. Слід також зазначити, що мозковий інсульт накладає особливі обов'язки на всіх членів сім'ї хворого і лягає важким соціально-економічним тягарем на суспільство.

Основними неврологічними симптомами і синдромами мозкового інсульту є рухові порушення (навиків ходьби, розлади координації та статики). Ефективність застосування програм з фізичної терапії в комплексному лікуванні у відновлювальному періоді після мозкового інсульту не є досконалою. Далеко не всі рекомендовані різноманітні програми можуть забезпечити високі результати лікування та відновлення. Вітчизняні та зарубіжні дослідження в основному висвітлюють програми фізичної терапії, які спрямовані на профілактику виникнення ускладнень і відновлення порушених функцій, що дуже важливо на ранньому етапі після мозкового інсульту, але недостатньо висвітлені програми корекції патологічної ходьби.

Таким чином, розроблення та впровадження програми фізичної терапії, що спрямована на корекцію патологічної ходьби в комплексному лікуванні пацієнтів після перенесеного мозкового інсульту на відновному етапі засобами фізичної терапії, є актуальною.

Представлена до розгляду дисертаційна робота Дмитрука Михайла Богдановича спрямована на теоретичне та практичне вирішення викладених вище проблем.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконували на підставі плану науково-дослідної роботи НУФВСУ на 2021–2025 рр. за темою 4.2 «Відновлення функціональних можливостей, діяльності та участі осіб різних нозологічних, професійних та вікових груп засобами фізичної терапії» (№ державної реєстрації 0121U107926). Роль автора полягає у розробці та впровадженні програми фізичної терапії, що спрямована на корекцію ходи в осіб другого зрілого віку після перенесеного мозкового інсульту.

Наукова новизна одержаних наукових результатів полягає в тому, що:

- *уперше* науково обґрунтовано, розроблено та апробовано програму корекції ходи в осіб після перенесеного мозкового інсульту;
- *уперше* розроблено алгоритм оцінювання якості ходи, що включає в себе наступні компоненти: оцінювання вихідного рівня стану пацієнта, ідентифікацію видимих обмежень рухової функції під час ходи, аналіз і з'ясування можливих причин порушення ходи, вибір типу порушення ходи, вибір типу реабілітаційного втручання; реабілітаційне втручання відповідно до мети та типів порушення ходи, оцінювання ефективності реабілітаційної програми;

– *удосконалено* способи оцінювання якості ходи в умовах стаціонару із застосуванням диференційованого підходу ідентифікації причин розладів ходи;

– *доповнено* наукові дані щодо впливу засобів фізичної терапії на покращення якості ходи в осіб другого зрілого віку після перенесеного мозкового інсульту;

– *набула подальшого розвитку* індивідуалізація підходів до оцінювання та способів поліпшення ходи у пацієнтів після перенесеного мозкового інсульту.

Практичне значення роботи. Програма фізичної терапії, що покращує якість ходи в осіб другого зрілого віку після перенесеного мозкового інсульту на відновному етапі, була апробована та застосована у практичній діяльності фахівців фізичної терапії у закладах охорони здоров'я. Авторську програму фізичної терапії, що спрямована на корекцію ходи в осіб другого зрілого віку після перенесеного мозкового інсульту, було впроваджено та апробовано у неврологічному відділенні КНП «5-та міська клінічна лікарня» м. Львова (акт впровадження від 23 листопада 2020 р.). Доповнено зміст клінічної практики студентів кафедри фізичної терапії та ерготерапії Львівського державного університету фізичної культури імені І. Боберського з навчальної дисципліни «Фізична реабілітація в неврології» (акт впровадження від 26 жовтня 2020 р.) та теоретичний і практичний матеріал для лекційних курсів та клінічної практики студентів Українського католицького університету (акт впровадження від 26 жовтня 2020 р.).

Теоретичне значення отриманих результатів. Отримані в процесі дослідження результати дозволяють систематизувати масив наукової і науково-методичної інформації, розширити існуючі уявлення щодо особливостей програми фізичної терапії, що має на меті удосконалення ходи у пацієнтів другого зрілого віку після перенесеного мозкового інсульту та її впливу на фізичні якості під час ходи, такі, як швидкість, рівновага, витривалість тощо.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, що висвітлені в дисертаційній роботі, повною мірою відповідають меті і завданням та обґрунтовані наведеними даними згідно з результатами дослідження. Розв'язання поставлених у роботі завдань супроводжується використанням комплексу взаємозв'язаних сучасних валідних методів дослідження.

Отримані результати дослідження базуються на інформативних методах та фактичному матеріалі, що цілком забезпечує належну достовірність і обґрунтованість основних наукових положень дисертаційної роботи та сформульованих у ній висновків. Ступінь вірогідності отриманих кількісних даних забезпечений значним обсягом дослідження, тривалістю дослідження,

кількістю випробовуваних, отриманими цифровими даними, використанням у роботі сучасних методів дослідження та застосуванням адекватних методів математичного опрацювання матеріалів.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях. Основні наукові положення дисертації опубліковано в наукових журналах та представлено в тезах на науково-практичних конференціях різного рівня. В опублікованих наукових працях зі співавторами та без дисертант самостійно виконав експериментальну частину дослідження та проаналізував отримані результати.

Наукові результати дисертації висвітлені в 11 наукових публікаціях: 3 статті у наукових виданнях з переліку наукових фахових видань України, 1 стаття – у періодичному науковому виданні Румунії, проіндексованому в базі даних Scopus (Q3); 3 публікації апробаційного характеру та 4 публікації, які додатково відображають наукові результати дисертації.

Апробація результатів дисертації. Результати дисертаційного дослідження було апробовано на міжнародних наукових конференціях: «Молода спортивна наука України» (Львів, 2016–2020), II Всеукраїнська науково-практична конференція «Проблеми формування здорового способу життя молоді» (Львів, 2017), X та XI Всеукраїнські науково-практичні конференції «Теоретико-методичні основи організації фізичного виховання молоді» (Львів 2016, 2018), XXI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації» (Переяслав-Хмельницький, 2017, 2020).

Конкретний особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів, що виносяться на захист. Мету та завдання дослідження було сформульовано із науковим керівником. Автором самостійно здійснено аналіз літературних джерел, даних мережі Інтернет та передового досвіду. Особистий внесок полягає у теоретичній розробці та обґрунтуванні основних ідей і положень дисертаційного дослідження, здійсненні наукових розвідок, теоретичному аналізі спеціальної науково-методичної літератури та темою роботи; реалізації дослідження; у розробці та реалізації програми оцінювання якості ходи та способів її поліпшення, в основі якої лежить диференційований підхід ідентифікації причини рухового розладу; у виконанні основного обсягу теоретичної роботи, аналізі, інтерпретації та узагальненні даних дисертаційної роботи. Здобувачем сформульовано висновки, які повністю відповідають поставленим завданням. Дисертантом підготовлено матеріали для наукових публікацій та для впровадження наукових розробок у практику.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію викладено грамотною українською мовою. Структура дисертації та стиль її подання відповідають

вимогам МОН України. Побудова – логічна. Адекватно використано наукові терміни. Цифровий матеріал структуровано в таблицях та рисунках, що полегшує сприйняття змісту матеріалу, представленого в розділах.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. Дисертаційна робота Дмитрука Михайла Богдановича «Удосконалення навиків ходи в осіб другого зрілого віку після перенесеного мозкового інсульту засобами фізичної терапії на відновному етапі» є завершеним науковим дослідженням і за змістом повністю відповідає спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія.

Рекомендація дисертації до захисту. Розглянувши дисертацію Дмитрука Михайла Богдановича «Удосконалення навиків ходи в осіб другого зрілого віку після перенесеного мозкового інсульту засобами фізичної терапії на відновному етапі» та наукові публікації за темою дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях, опублікованих зі співавторами, а також за результатами публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення, вважаємо, що робота є актуальною, виконана здобувачем ступеня доктора філософії особисто, являє собою повністю завершену наукову працю, під час підготовки якої застосовувалися сучасні методи досліджень, має наукову новизну, практичне значення, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, нове розв'язання актуального наукового завдання щодо удосконалення навиків ходи у пацієнтів після перенесеного мозкового інсульту, розробки програми оцінки якості ходи та способів її поліпшення, розробки алгоритму оцінювання вихідного рівня стану пацієнта, адекватна поставленій меті та містить висновки, які відповідають завданням. Було проведено метрологічну експертизу дисертаційного дослідження. У роботі відсутні порушення академічної доброчесності. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам, передбаченим пп. 6–7 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із змінами), що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, та рекомендується до захисту з метою присудження здобувачу Дмитруку Михайлу Богдановичу ступеня доктора філософії з галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія.

Комісія рекомендує ректору НУФВСУ утворити спеціалізовану вчену раду для розгляду та проведення разового захисту дисертації Дмитрука Михайла Богдановича з метою присудження йому ступеня доктора філософії у такому складі:

голова спеціалізованої вченої ради: Лазарева Олена Борисівна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри терапії та реабілітації Національного університету фізичного виховання і спорту України;
члени ради:

рецензент: Бісмак Олена Василівна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, професор кафедри терапії та реабілітації Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Баннікова Римма Олексіївна, кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри терапії та реабілітації Національного університету фізичного виховання і спорту України;

опонент: Богдановська Надія Василівна, доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри фізичної терапії та ерготерапії Запорізького національного університету;

опонент: Звіряка Олександр Миколайович, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, завідувач кафедри терапії та реабілітації Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Висновок підготувала комісія у складі:

Д.фіз.вих., професор

Д.фіз.вих., професор

К.мед.наук., доцент

Голова засідання,
д.фіз.вих., професор

Олена ЛАЗАРЄВА

Олена БІСМАК

Римма Баннікова

Олена ЛАЗАРЄВА

Підписи Лазаревої О., Бісмак О. та Баннікової Р. засвідчую

Уголовний відділ курів Артем Цимашко А.В.

25.10.2024

